

ALBACORA

Erronkaren azalpena

Albacora eta Pevasak jarritako erronkaren izena hau da: **"Merkataritza-eragiketen digitalizazioaren inguruan zer zerbitzu berrik lagun diezagukete kontsumitzailea babesten atunaren balio-katean jasangarritasun- eta legezatasun-estandarrek sistematikoki ez betetzen?"**

Testuingurua

Nazioartean negozioaren bolumen handiena duen lehengaietako bat da atuna. Balio-katea operadore askok osatzen dute, eta honako hauek nabarmendu ditzakegu:

- Armadoreak.
- Erauzleak eta transformadoreak.
- Kontserbagileak eta haien elkarreak.
- Bitartekariak azken kontsumitzailearenganaino: traderrak, merkaturatzaileak, eragile logistikoak, banatzaileak eta xehekariak.
- Legezko agenteak: operazioaren segurtasuna zaintzeko arduradunak.
- Aseguru-etxeak: eragiketaren arrisku jakin batzuk estaltzeko ardura dutenak.

Albacora eta Pevasaren jarduera nazioarteko operatiba baten barruan kokatzen da, non etengabe mugitzen baitira nazioarteko eta nazioko legedi desberdinen artean. Besteak beste, gai hauek jorratzen dituzte:

- Erkidegoko sistema bat ezartzea legez kanpoko, aitortu gabeko eta arautu gabeko arrantza prebenitzeko, adoregabetzeko eta ezabatzeko (ikus EE Erregelamendua 1010/2009 zk.).
- Kontsumitzaileari ematen zaion elikadura-informazioa zaintzea, elikagai baten jatorrizko herrialdea edo lehen mailako osagaiaren jatorria adierazteko arauak dagokienez (ikus betearazpen-erregelamendua (EB) 2018/775 zk.).
- Arrantza arduratsua estandarizatzea, oro har (ikus UNE 195006 araua, AAA Arrantza arduratsuko Atuna).

Testuinguru horretan, hegalaburraren arrantza-jarduera munduko jarduera arautuen, kontrolatu en eta gardenenetako bat da teorikoki, baina sarritan errepikatzen diren egoerak oztopo dira oraindik ere sektore horren aldeko apustua egiten duten eragileen lehiakortasunerako, arrantza arduratsuan arreta jarrita:

- Eragiketa komertzialak blokeatuta, aldeetako batek produktuaren adostasuna zehazten ez duen arte, **jasangarritasun**-faktoreei dagokienez.
- **Legezko gutxieneko baldintzak** ere betetzen ez dituzten eta gure produktuekin prezioan lehiatzen diren produktuak merkaturatzea.

ALBACORA

- **Trazabilitate** posiblearen jarraipena, zaila gure merkataritza-eragiketetan sortzen den eragiketa eta dokumentazio kopuruagatik.

Iraunkortasuna

Albacora eta Pevasaren kasuan, iraunkortasuna, bai praktikei dagokienez, bai arrantza-estrategiei dagokienez, kontsumitzaile, merkaturatzaile eta administrazio publikoen aurrean merkatuan duen posizionamenduari dagokionez funtsezko elementuetako bat izateaz gain, ingurunearekiko erasokorrangoak diren floten aurrean elementu bereizgarri ere bihurtzen ari da, eta, azken batean, sektorearen biziraupena bermatzeko etorkizuneko apustu gisa.

Prezioan soilik lehiara bideratutako beste operadore batzuek ez bezala, arrantza jasangarriarekin lotutako praktikek konpromiso eta inbertsio batzuk eskatzen dituzte, eta, beraz, praktika horien jarraipen erraz eta egiazkoa ahalbidetzera bideratutako teknologiak aplikatzeak garrantzi berezia hartzen du.

Legezkotasuna

Gaur egun, badaude legeak betetzen ez dituzten konpainia handien flotak daude, batez ere zenbait herrialdeetakoak, eta honaino heltzen dira:

- Arrantza-lizentziarik gabe jardutea.
- Giza kontsumorako egokiak ez diren atunaren eraldaketa-praktikak erabiltzea.
- Eskifaien esklabotza-erregimenak babestea.
- Afrikako kostaldeko herrialdeetako gobernuak mendean hartzea eta Europar Batasuna bezalako eragile garrantzitsuengan eragin geopolitikoa izatea.

Arrain hori Europan sartzen da, kontrol guztiei iseka eginez eta lineal berean kokatuz, balio-kate arduratsuetatik datorren produktua merkatutik kanpo uzten duen prezioarekin.

Trazabilitatea

Politikari dagokionez, Europar Batasunean gero eta kezka handiagoa dago trazabilitateari eta haren hutsuneei buruz. Elikaduraren sektorean oro har dagoen testuinguru berri horrek behartu egiten ditu operadoreak, kateen kontrol-mailak areagotzeaz gain, gainerako eragileek prozesuarekin lotutako informazioaren kalitatea ezagutu eta egiaztatu ahal izateko mekanismoak ezartzera. Prozesu hori arintzea eta demokratizatzea funtsezkoa da joera horrekin lerrokatu nahi duten erakundeentzat.

Besteak beste, jasangarritasun-, legezkotasun- eta trazabilitate-estandarrak betetzen ez dituzten eragiketak automatikoki egiaztatu eta baliogabetzen dituzten sistema deszentralizatuak eta bitartekarien mendekotasunik gabekoak sartzeak eta estandarizatzeak lehia desleialeko egoera hori desagerraraz lezake.

Azkenik, nabarmendu behar da eremu horretako etorkizuneko zerbitzu-garatzailentzat garapen horiek berehala esportatu daitezkeela bai arrainaren eremura oro har (munduko merkataritza-trafiko handieneko produktuetako bat), bai elikaduraren sektorera; izan ere,

ALBACORA

sektore horretan iraunkortasuna balio-katearen prozesu guztien funtsezko joeretako bat da, eta, beraz, bereziki interesgarria da negozio-aukera berrien ikuspegitik.

Helburuak

Gertakari horiek gaur egun estalita ez dauden zenbait helburu planteatzen dizkigute, "**Eragiketaren pixkanakako liberalizazioa**" kontzeptuaren parte direnak:

- Banaketa-prozesua automatikoki ziurtatzea bezeroen aurrean, besteak beste, kalitatea, lan-eskubideak eta elikagaien segurtasuna bermatuz; arrantza arduratsuko atunarekin (AAA) lotuta dauden ziurtagiriak erreferentzia gisa erabiliz
- EBko merkatuan sartzen diren produktuen lege-eskakizunak betetzea administrazioak azkar egiaztatuz.
- Trazabilitate zehatza eta konfiantzazkoa eskuratzeko aukera ematea, bai kontsumitzailearen aldetik zein administrazio eta ziurtapen-erakundeeen aldetik ere, proba piloturako hautatutako arauaren atal espezifikoak betetzeari dagokionez.

Planteatzen dugun erronka benetako eragiketa-kasu baterako ekimen pilotu bat sortzea da, atunaren balio-katean eragiketa komertzialak artikulatzeko bideragarritasun teknologikoa frogatuko duena, eragiketa pixkanaka askatzea ahalbidetuz AAren jasangarritasun-baldintzak kontrolatuz (ikus UNE 195006 araua).

Horrela, balizko konponbideak aukera emango liguke, desadostasunik egon ez bada, ordainketa automatikoki sortzeko, giza elementu edo peritu batek zehaztu beharrik gabe.

Adibidea

Atuna harrapatzen denetik kontsumitzaileak bere mahaian produktu bat duen arte, merkaturatze-prozesuak hainbat fase izango ditu:

- **Erauzketa**: hasierako fasea da, eta, horren ondorioz, animalia harrapatu eta izoztu egiten da, behar bezala kontserbatzeko.
- **Deskarga/ontzi-aldaketa**: une horretan, lehengaiak itsasontziko sotoetatik bitarteko logistikoetara igarotzen da (adibidez, edukiontziak), garraiatzeko.
- **Logistika**: lehen aipatutako bitartekoak deskargako portutik bezeroa prozesatzeko instalazioetara eramatea.
- **Prozesamendua**: lehengaiak merkatuak eskatutako formatuetan bihurtzeko prozesu guztiak biltzen ditu.
- **Merkaturatzea**: produktua azken erabiltzaileari hornitzeko prozesua da, hainbat kanal erabiliz (Banaketa Handia, Horeca, e-Commerce, etab.).
- **Kontsumoa**: produktuaren kontsumoa eta prozesuaren amaiera.

Infografian erakusten den bezala, fase horiekin guztiekin batera kontrol- eta burokrazia-elementu ugari badaude ere, erauzketa-fasean biltzen dira erronka honen xede den produktuaren jasangarritasunean, legezketasunean eta trazabilitatean eragin zuzena duten kontrol-puntu gehien.

Faseak

Erauzketa

Deskarga/Garr.

Logistika

Prozesamendua

Merkaturatzea

Kontsumitzailea

Kontrol-puntuak

Itsasontzia identifikatzea
Itsasontziaren izena, armadore-konpainia, pabiloia, marea-zenbakia...

Arrantza-eremua
Legezkotasuna egiaztatzea, satellite bidezko jarraipena eginez eta ozeanoa erregistratuz

Kanpoko behatzailea
Ontzian dagoena egiaztatu.

Jokabide onen kodea
Ontzian betetzen dela egiaztatzea.

Aplika daitezkeen osasun-arauak

Arrantzaren egunkaria
Portura iristean sortutako dokumentazioa erregistratzea

Egindako arrantzaren legezkotasuna eta hori egiaztatzen duen prozesuaren segurtasuna egiaztatzea, balio-kateko gainerako eragileei informazioa eskuratzea ziurtatuz eta erraztuz.

Irudia: atunaren balio-katearen kontrol-puntuak, erauzketa-fasean kontzentratuta

ALBACORA

Beraz, proba pilotuaren helburua litzateke AAA ziurtagirian (ikus [UNE 195006](#) araua) edo baliokidean jasotako irizpideak betetzen direla egiaztatzeko prozesua zehaztea eta frogatzea, aipatutako kontrol-puntuak eta hausnarketatik sor daitezkeen dokumentazio espezifikoko beste puntu batzuk erabiliz, guztiak ere erauzketa-fasearen barruan.

Pilotuaren emaitzak kontratua askatzeko aukera eman beharko luke, baldin eta trazabilitateko, jasangarritasuneko eta legez kanpoko arrantzako baldintzak betetzen badira eta hirugarrenek (kontsumitzaileek, banatzaileek edo agintariek) eskura izan dezaketen ebidentzia gehigarriren bat sortzen bada.

Erreferentziak

Commission Implementing Regulation (EU) 2018/775 of 28 May 2018 laying down rules for the application of Article 26(3) of Regulation (EU) No 1169/2011 of the European Parliament and of the Council on the provision of food information to consumers, as regards the rules for indicating the country of origin or place of provenance of the primary ingredient of a food (Text with EEA relevance.). [The Official Journal of the European Union](#)

Commission Regulation (EC) No 1010/2009 of 22 October 2009 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 1005/2008 establishing a Community system to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated fishing. [The Official Journal of the European Union](#)

Aenor (2016, uztailak 13). *Norma une 195006: Atún de pesca responsable. Buques cerqueros congeladores*. Madrid. www.aenor.com/normas-y-libros/buscador-de-normas/une?c=N0056808

Cant, J. (2019, urriak 5). *Walmart uses blockchain tech to track shrimp supply chain*. [Cointelegraph](#).

(s. f.) *How blockchain could mend our fractured global food supply chain*. [IBM](#).

Marr, B. (2019, maiatzak 16). *How Bumble Bee Foods and SAP Use Blockchain Technology to Track Fresh Fish from Ocean to Table*. [Forbes](#).

Salas, M. (2020, irailak 25). *La UE negocia un certificado digital del pescado para frenar las capturas ilegales*. [Efeagro](#).